

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Masekhet megilat ta'anit

Avraham Segal <mi-Kraḳo>
<אקארקמ> ל"גס ןרפ מהרבא ןב ל"גס ןסוי ןב יולה מהרבא

Amsterdam, 419 [1658/1659]

רשע קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10315

חידושי של מהרא"ה פרק תשעה

שכפך היה בו כדי להדליק לילה אחת וכחא שלא נעשה הכס אלא בו לילות. ותידן הכי זל שלאחר שכתבו שמן בכרות המכורה כשאר הסך ככתמילה וניכר הכס אף בלילה הא' א"כ שבלילה הראשונה כתבו כל השמן בכרות ודלקו כל הלילה ובנקר מצאו הכרות מלאים שמן וכן בכל לילה וליה עכ"ל. ונדיכין לומר לפי השני התרונים אלו היאך מתורץ הקושיא דהא בלילה האחרונה לא היה שום כס בהדלקה וכשאר השמן או בסך או בכרות המכורה ביום ו' כדי להדליק ליל ת' דאין לומר דאף אחר לילה כשאר הסך מלא או בכרות של המכורה דזה אינו דלמאי היה צריך עוד לשמן זה הא לא היה זו רק משום ימיים של טוהאת מת וכיום השמיני כותשין שמן ותיים לשמן מהור' אלא עכ"ל הטעם דמשום בלי ל' היה יין ראוי להדלק כל השמן שכפך דלא היה בו אלא כדי להדליק לילה אחת וכשאר הסך מלא או הכרות המכורה מלאים בנקר ביום ו' כדי להדליק מייכו ליל ת' דכיום ת' היה דווקא זמן של כתישת ות' לא קודם לכן וא"כ הדליקו בליל ת' בשמן של כס ואע"פ דלאחר כך בלה כל השמן כולה בהדלקתו וא"כ לא היה בהדלקה כס ואע"פ דלאחר דנעשה כס בשמן לזה קודם שכתבה להדלקה ששאר מלא פשו יום ת' מוכה ודוק וזה כראה לי פשוט:

וא"כ כ"ל בשני תרונים אלו כאלקו ב"ש זכ"ה דב"ש סבר כתיודן האחרון של כל שבליל הראשון כתבו כל השמן בכרות ודלקו כל הלילה ובנקר מצאו הכרות מלאים שמן וכן בכל לילה וליה וא"כ בליל הראשונה הדליקו כל השמן כולה בפעם אחת מה שאות לפי הכס היה כ"כ שמן שהדליק בו לילות אכל הכס היה ששאר הכרות מלאים בנקר כדי להדליק עו לילה השמן לילות לכן בלילה הראשונה הדליקו כל הלילה כדליליה כר אחד משום דכל לילה שניה הדליקו שמן בפעם אחת מה שהיה ראוי לפי הכס לו' לילות וכשאר להדליק לו לילות לכן מדליקו ו' כרות והשמן כשאר בנקר כדי שיכול להדליק לשעה לילות לכן מדליק בליל שלישי ו' כרות וכן כל לילה ובלילה אינו מדליק רק כד אחד משום דבלילה האחרונה לא היה שמן אלא כדי להדליק גם לפי האמת רק ללילה אחת דבלילה זו בלה השמן ולא היה אח"כ שום כס לכן אינו מדליק רק כד אחד והוא הטעם של ב"ש שאמר בכנגד ימיים הנכנסים דמשום הכס של השמן היה גם כן בדרך זה אכל ב"ה סובר כתיודן הראשון של כל זל דכתבו המכורה כשעור שיכול להדליק לילה אחת ואע"פ כשאר הסך מלא וכן כל לילה וליה ולא היה שום סכרת כס בהדלקת לילה הראשונה דהיו כותבי' במכורה ובשעור אלא עיקר הכס היה בהשארות השמן שכפך לכן אינו מדליק בלילה הראשונה רק כד אחד דנהדלקה לא היה שום כס רק בשמן שנותר כדי להדליק מייכו ליל שלישי וא"כ לומר כשלהדליקו ליל שניה לא היה בהדלקה שום כס דהיה בכרות שמן כשעור רק כשנדרף השמן של ליל ת' אל ליל כ"ה היה יין הראוין שכל השמן ידלק בליל ת' ומול שלא יאמר שום שמן ואף על פי כן היו דולקין בליל שניה ג"כ בהשארות השמן א"כ הוכר מזה גם גדול לכן בלילה שניה מדליק שני כרות כלומר כד של אתמול ושל היום וזה יוכר הכס גדול וכליל שלישי ג"כ אין בהדלקתה שום כס אלא כשנדרף השמן לילות של אתמול ושל תמוז שלשום וזוהי יוכר הכס גדול דעכ"ה היה יין הראוין להדלק כל השמן כולה בשני הלילות הקודם ואע"פ כיו דולקין בליל שלישי לכן מדליק בליל שלישי שלשה כרות כדי לזרעם השני כרות של קודם לזה כדי שיוכר הכס גדול וכן כל לילה וליה ובלילה האחרונה כשנדרף הו' לילות קודם לזה פשיטא שזוהי יוכר הכס הגדול לכן מדליק בליל אחרונה ת' כרות והוא הטעם של ב"ה שאמר בכנגד הימים של היוזמים דלא יוכר הכס רק כשנדרף הימים של היוזמים אכל לב"ש שלא כשאר נפק קודם הדלקה לא יוכר הכס רק לאחר שראו ששאר השמן בתולו למחרתו ומילא הוכר הכס לחשרע בליל ת' שהיה גם בהדלקה לכן אחר כנגד הימים הנכנסים ובלילה האחרונה לא היה שום כס כיון שאחרנו אכל לב"ה היה להישוק לא היה בלילה הראשונה שום כס בהדלקה רק למחרתו היה כס ע"י הנידוף הלילי הראשונה לזה לכן אחר כנגד ימיים היוזמים והוא הטעם של ב"ש ש' ודוק היטב ותמצא שכונן הוא:

סליק הפרק תשעה

מסכת מגילת תענית פרק עשירי

חידושי של מהרא"ה

טבת בתענית ושמינה בטבת יתבא בנישתא על רינא מפני שבשתי צדוקין יושבין בסנהדרין שלהם וינאי המלך ושלמינין המלכה יושבת אצלו ולא אחר מישראל יושב עמהם חוץ משעון כן שטח והיו שואלין תשובות והלכות ולא היו יודעין להביא ראיה סן תזורה אמר להם ששעון כן שטח כל מי שיודע להביא ראיה סן התורה יהא ראוי לישב בסנהדרין וכל מי שאינו

א וימטה סנהדרין של ישראל על דעתה כ"ל להניח על דעתו ד"ל על דעתו של ששעון כן שטח כמו שאת למעלה והוא שישב במקומו ולקיים נרדת הספר כ"ל שהוא על דעתה שלמינין

שלמינין המלכה כמו שאמר אחר כך אמרו אשה טובה היתה ליכאי המלך שקאי על הסנהדרין:

שאינו יודע להביא ראיה מן התורה אינו ראוי לישב בסנהדרין פנים אחרת נפל רכב של מצשה ביניהן ולא היו יודעין להביא ראיה מן התורה חוץ פוקק שהיה מפפפט כנדרו אמר לו תן לי זמן ולמחר אני משיבך נתן לו זמן הלך וישב לו כינו לבין עצמו וכיון שראה שלא היה יודע להביא ראיה מן התורה למחר נתבייש מלבוא ומלישב בסנהדרין גדולה והצמיד שמעון בן שטח אחר מן הגלמירים והושיבו במקומו אמר להם אין פותחין בסנהדרין של שבעים ואחר וכך היה עושין בכל יום ויום עד שנסתלקו כולם א וישבה סנהדרין של ישראל על דעתה (ס"א על דעתו) ובאותו היום שנסתלקה סנהדרין של צדוקין וישבה סנהדרין של ישראל עשאוהו יום טוב:

סליק פרק עשר

פירוש של מהרא"ה מסכת מגילת תענית הידושי של מהרא"ה

א בשנים ששנט פי בשני פנימוס כשנט הוא י"ט: שבראשון מת הורודוס כרך לנז' שכי הורודוס היו דלמעל' פרק ט' אחר כשנטה בכסליו עת הורודוס וכן הוא מוכח דלמעלה אחר הורודוס שנתא פכמים וכתוב בזכרון רומי מהורודוס היה אהב את הפכמי' ב"ש וכו"ה וכן פכמים אחרים אך מודת רעות אחרות היה בו וכאן לא כתב הורודוס טובא את הפכמים אם כן ע"כ מוכח מזה דשני הורודוס' היו: ב ידעו על הבתים פי' שלא יסיה להם שנתה על טיראז מפלתי ויסיה להם נער על איתת רבותם: ג רכך כאלו' התיר אותם הוקנים פי' התיר אונתו הנזירה שגזר עליך להמית הוקנים ונזכרון רומי כתב י קודם מותו אמר לו אשתו אל מי אשא עיני אחרך ואתה עשית רעות הרבה לפרושים וכל יושבי הארץ אהבנים אותם וכוונתם מנהגם ונחמתיים קבלתם ואם רכוב להקנס ממני ועכביך הקטני' כל יושבי הארץ יעורום ויאמרו לה הולך לא תבכי ולא תכודי ואני איעבך ענה אם תשעשי לעצתי תכלת ותתלכי את ובעיך בכל אשר תאזה כפשיך אתי סגני מת ואיש בעולם אל ידע בנותי ואמרי לי

פרק אחר עשר

כל הכתוב במגילה וכו' כנמרח שם התענית קח מפלגי נפסיקת הלכה דב פוסק הלכה כר' יוסי וישנוול פוסק הלכה כר' מאיר וגם ר' זמן פוסק הלכה כר' יוסי בדלא להתעכאה דאמר דאכור יום שלפניו ושלאחריו הוא מותר אבל בדלא למוסד הלכה כר' מאיר דאמר שאכור יום שלפניו ולא יום שלאחריו ואל' כראה כזה מותר ככון לפסוק הלכה כרב משו' דספר ר' יוסמן כוותיה נגד אחד אף דפסק כר' מאיר נבי דלא למספד מ"י ק"ל הלכתא כרב באיסורי ולא כשמואל וגם פשיטא לבי הווסקנה דיוסיק. שאמר הלכה כרשב"ג דדיוק הלכות של כהן כהן דקן עמין אכורים אבל לפכיהם ולאחריהם מותרין ואל' כ פוסק הלכה דלא כר' יוסי ודלא כר' מאיר אך יש להסתפק בדין זה דלא למספד אם הלכה כרב דאמר שאכור לפניו ולאחריו או הלכה כר' דאמר שעותר יום שלאחריו אבל לפי הסוגי' הלכה כר' אפילו נגד רב ועיין בירושלמי שמעון בר נח את' אתא עובדא קומי ר' יוסמן נהורי כר' יוסי וסיה ר' לעוד מעטער אחר שבקין סתמא ועבדין כיסודים אשכח וכו' ויוסיק שם דאפילו אחרים שנו מחלוקות ור' טנה סתם הלכה כסתם אבל ככאן דיש מחלוקת אבל סתם אין הלכה כסתם ועיין שם בלשוננו והכוסקים אל לא מייירו כזה מידי דהם פסקו הלכה שנמלה מגילת תענית לפכיהם ולאחריהם

שנט א בשנים בשכמי' יום טוב דלא למספד ולמה שינו זה מזה לא שבראשון סת הורודוס וכו' (ס"א וכוה) מת ינאי המלך ששמחה היא לפני המקום כשהרשעים מסתלקין מן העולם: אמרו כשחלה ינאי המלך שלח וחפש שבעים זקנים מוקני ישראל נטלן וחבשן בבית האסורין אמרו לו לשר בית האסורין אם מתי הרוג את הזקנים הללו ועד שישראל שחיים לו כ ידעו על רבותם אמרו אשת טובה היתה לו לינאי המלך ושלמינין שמה וכשמת סלקה טבעתו מעל ידו ושלחה לבי' שר האסורין אמרה לו ג רכך כחלו' התיר אותם הזקנים התירן והלכו להם לבתיהם ואחר כך אמרו מת ינאי המלך ואותו היום שמת ינאי המלך עשאוהו יום טוב: כל הכתוב במגילת דלא למספד מתענין לאחריו ואין מתענין לפניו רבי יוסי אומר לא לפניו ולא לאחריו וכל שאין בו דלא למספד אלא דלא להתענאה לחוד מתענין

חולה הוא ואינו רוצה שאלס בעולם יראה אותי ופכמה אותי והתויקי תלמיתך אל העיר הואת עך שתכבי אותה (כי היה באותו עתם כדרך לנודך תלמיה לכבוש מדינו) ולכי